

Úvod

ČSÚ obnovil publikování pravidelné roční obsáhlé analýzy, která nesla název „Tendence a faktory makroekonomického vývoje České republiky“. Oproti její podobě z předchozích let je však tentokrát modifikováno její pojetí. Vzhledem ke stále sílícím diskusím a legitimním názorům na to, jak mají být měřeny změny ve společnosti, aby výrazně nepřevažovalo jen hodnocení ekonomického vývoje, byl jedním z cílů při zaměření koncepce této analýzy spektrální pohled na změny. Nikoli tedy s převažujícím zaměřením na detailní rozbor hrubého domácího produktu a navazujících indikátorů národního účetnictví, ale na sledování tendencí v případném vychylování ekonomiky z rovnováhy vč. pohledu na rovnovážné hospodaření institucionálních sektorů české ekonomiky, změn v její schopnosti konkurovat v evropském a globálním rozměru a také intenzity, s níž se Česká republika pokouší přiblížit ekonomické vyspělosti Evropy a výsledku tohoto úsilí. Necelá třetina publikace je věnována vybraným parametrům kvality života v České republice včetně ekologických aspektů, které ji ovlivňují. Téma bezpečnosti obyvatelstva, které je v ní obsaženo, je zpracované z více datových zdrojů a dosud nebylo takto komplexně publikováno vč. otázky, jak lidé subjektivně vnímají bezpečnost.

Vzhledem k velkému množství indikátorů ekonomického vývoje a kvality života bylo logicky nutné vymezit širší záběr. Rozpracována byla pouze vybraná témata - charakteru ekonomického, sociálního a environmentálního – s analýzou sfér, jejichž vývoj byl v daném roce značně odlišný od vývoje ve středně- či dlouhodobém horizontu. Dále pak témat originálních, která kontextově i širší svého záběru dosud sledována a publikována nebyla. Je zřejmé, že rámec takto obsáhlé analýzy nebude ani v dalších letech určen „pevně“ tematicky (tj. konkrétní témata uvedená např. v této analýze nebudou každoročně rozpracovávána), ale pouze v kostře „ekonomika – sociální vývoj – environmentální vývoj“.

Další významnou změnou oproti pojetí analýzy v předchozích letech je silný akcent na mezinárodní srovnání, který se prolíná prakticky všemi rozebíranými tématy. Jeho zdůraznění je rovněž logické s ohledem na speciální postavení České republiky v ekonomické oblasti dané vysokou otevřeností Evropě a světu, ale i postavení čistě teritoriální, které může hrát roli při demografických změnách ovlivňovaných migrací a působících tak v sociálně-ekonomickém směru. Zůstává naopak zachována metoda, kdy je vývoj daného roku - resp. roku, za nějž jsou k dispozici dostupná data – zasazen do kontextu středně- až dlouhodobého časového horizontu. To poskytlo velmi zajímavé výsledky, neboť rokem 2011 vrcholilo období od přechodu ze silné konjunktury české ekonomiky přes krizový rok 2009 po následný výstup z této krize. Rok 2011 ukázal, že zachování růstové trajektorie není jednoduché.

Velmi rozsáhlá datová báze, již disponuje český a evropský statistický úřad, doplněná o související jiné datové zdroje, umožňuje pohled na vývoj země ve značně širokém spektru. Moderní pojetí statistiky, které se začíná stále více prosazovat po prvotním impulsu OECD a poté i v pracovní skupině Eurostatu s argumenty tzv. Sen-Stiglitzovy zprávy o měření well-being a pokroku ve společnosti, bude do budoucna rámcem i těchto ročních analýz ČSÚ, zabývajících se tendencemi vývoje v České republice a faktorů, které ho ovlivňují.